

PLA ESTRATÈGIC 2010-2013

Federació Catalana de Drogodependències
compromís · participació · coherència · inclusió

INTRODUCCIÓ

Es diu que “si no saps a on vas qualsevol camí és bo”. La FCD nascuda al 1985, sabia des d'un inici el que pretenia i a on anava amb la seva creació:

“L'objectiu fonamental d'aquesta Federació és facilitar un espai d'intercanvi i suport a les entitats que treballen en l'àmbit de les drogodependències, i representar-les de forma col·lectiva davant la societat i les administracions, promovent solucions i alternatives a les problemàtiques que generen les drogodependències en els individus i en la pròpia societat.”

Amb l'interès de saber com aconseguir aquests objectius, al 2002 varem crear el nostre primer Pla Estratègic 2002-2004, el qual ens va ajudar a conèixer-nos i a definir uns primers objectius comuns. Ser observatori del consum de drogues en les nostres organitzacions, millora de la comunicació interfederativa, aprofundir en l'anàlisi sobre la prevenció, treballar sobre la llei del mecenatge, i iniciar el reconeixement públic de la FCD.

El segon Pla Estratègic 2005-2009 va redefinir la missió, visió i valors amb unes directrius estratègiques de millora de la comunicació interna i externa, participar en l'estructuració del Tercer Sector social, estimular la política de qualitat en les nostres organitzacions i la creació de grups de treball sobre temes d'interès comú.

L'avaluació realitzada d'aquest període ha estat que, amb l'escassetat de recursos propis de la Federació i el temps limitat que tots tenim, hem aconseguit pràcticament tot el que ens havíem proposat:

- » Hem avançat molt en alguns temes, com és en el reconeixement de la marca FCD, tant al Tercer Sector, com en les Administracions, com en els Mitjans de Comunicació.
- » Hem liderat el suport a la ubicació de serveis de tractament per a drogodependents en la comunitat.
- » Hem realitzat durant 6 anys les jornades de la FCD, sempre amb una gran implicació comunitària.
- » Hem publicat la guia de recursos de la FCD
- » I estem liderant la Taula del Tercer Sector, la presidència de la qual ha sigut escollida democràticament i per un període de tres anys, a la FCD representada per l'Àngels Guiteras.

Amb aquest document presentem el Tercer Pla Estratègic, 2010- 2013. Aquest Pla ha d'ajudar-nos a donar algunes passes fermes, que refermin la FCD, tant des del punt de la sostenibilitat, com de la visibilitat, com de la participació en polítiques públiques de drogues. Hem d'aconseguir refermar i tenir la credibilitat de les entitats que la componen, així com aconseguir la participació en plataformes i fòrums de l'Administració i pròpies del sector, per poder seguir treballant cada una de les nostres entitats en la prevenció, rehabilitació i inserció de les persones drogodependents i de les seves famílies, amb el model integral i integrador que segueix sent actual i vàlid. Creiem que el Pla Estratègic té fites clares, fàcils d'executar, però contundents i de compromís.

Destinatari i grups d'interès de la FCD

DESTINATARIS PRINCIPALS DE LA FCD	Entitats membre
	Professionals i voluntaris
	Persones beneficiàries dels serveis i les seves famílies
GRUPS D'INTERÈS DE LA FCD	Administracions públiques
	Mitjans de comunicació
	Entitats de drogodependències no associades a la FCD
	Tercer Sector social en el seu conjunt
	Col·legis professionals
	Universitats
	Sindicats
Altres agents comunitaris	

Diagrama d'estrella amb els principals grups d'interès de la FCD

IDENTITAT ORGANITZATIVA

ORÍGENS

Al 1985 va néixer la Federació Catalana d'Associacions per la Lluita Contra la Droga, Prevenció i Recuperació de Persones Afectades. La Federació tenia com a prioritats la lluita contra la droga i donar suport a pares/mares i familiars de les persones drogodependents. Per aquelles dates existien pocs centres de tractament, i la preocupació dels familiars, amb poc suport terapèutic i social, i de la societat en general pel tema era elevada. La Federació va treballar en aquest sentit durant un temps, mentre el sector s'anava professionalitzant.

A començaments dels anys 90, es va produir un canvi de la majoria de membres de la Junta Directiva de la Federació, i també van canviar algunes de les seves finalitats: l'objectiu de donar suport a les famílies sempre ha mantingut la seva importància, i continua en l'actualitat. Però també és cert que es van començar a introduir altres temes de treball, com per exemple, aglutinar el màxim nombre d'entitats de Catalunya i construir una plataforma de representació del sector, així com aconseguir recursos econòmics per la Federació, entre d'altres. També es va canviar el nom de l'Entitat, com a Federació Catalana d'Entitats d'Ajuda al Toxicòman, deixant de banda la "lluita contra la droga".

Al 1997 va haver un canvi en la Presidència de la Federació, amb la col·laboració de persones de l'àmbit empresarial, que van proporcionar una millor organització i una projecció social més positiva, que donà més protagonisme a la Federació. La Junta Directiva va augmentar considerablement, tant en la quantitat de membres, com en la qualitat de professionals del sector de les drogodependències. El nom de la Federació va passar a Federació Catalana d'Entitats d'Ajuda al Drogodependent, nom actual de l'Entitat, i amb el que al 2002 es va constituir l'actual Junta Directiva de la Federació.

MISSIÓ

Treballem en l'àmbit de les drogodependències i les addiccions, compartint objectius i influint en les polítiques públiques perquè beneficiïn a les persones consumidores i/o addictes, les seves famílies i a la societat en general

VISIÓ

Liderem estratègies d'intervenció en l'àmbit de les drogodependències i les addiccions, sent referents davant l'administració pública, el tercer sector i la societat

VALORS

COMPROMÍS

La FCD assumeix una obligació contreta amb la societat, amb la persona afectada, amb els seus familiars, amb les entitats que s'involucren, amb els professionals que intervenen i amb les administracions competents, per a respondre conjuntament davant les dificultats vitals que les drogodependències comporten.

PARTICIPACIÓ

La FCD es veu com a part d'un tot més extens. És compartint objectius i mantenint una presència activa, complementària, corresponsable i propositiva, com pretén influenciar, escoltar i fer-se escoltar.

COHERÈNCIA

La FCD és independent d'ancoratges confessionals, ideològics o corporativistes. Des de la consistència del seu pensar, fer i dir, fa la seva aportació específica adaptant-se a les necessitats i sense cedir als tòpics ni als estereotips limitants.

INCLUSIÓ

Fomentem una societat que incorpori la realitat complexa i plural, amb tots els seus protagonistes.

RESUM EXECUTIU

LÍNIES ESTRATÈGIQUES	OBJECTIUS ESTRATÈGICS	RESULTATS ESPERATS
LÍNIA 1. SOSTENIBILITAT	1. Definir un sistema de funcionament que faci sostenible la Federació a llarg termini amb una estructura mínima i suficient	Pla Anual de treball Quadre de Comandament Pressupost Sistema de Gestió de Qualitat Auditoria comptable Augment de la plantilla
	2. Estudiar un model de finançament sostenible per la Federació que permeti el desplegament del pla estratègic	Pla de Viabilitat Econòmica Estratègia de captació de fons Diversificació de les Fonts de Finançament i Patrocini Cessió del local
LÍNIA 2. COMUNICACIÓ I VISIBILITAT	1. Elaborar i difondre un pla de comunicació	Pla de Comunicació intern (socis) i extern i imatge de marca
	2. Invertir en les TICS per a incrementar la visibilitat de la FCD	Web actualitzada i dinàmica Eines on line Imatge actualitzada

METODOLOGIA

La iniciativa d'elaborar un Pla Estratègic per a la Federació Catalana de Drogodependències neix de les pròpies organitzacions que la configuren i l'encàrrec planteja una sèrie de condicions:

- » Una metodologia àgil que permeti obrir debats importants però que arribi a conclusions consensuades i concretes.
- » Una participació àmplia dels seus membres des del respecte a les diferències i la recerca d'elements comuns que enriqueixin l'àmbit de les drogodependències.
- » Un document final comprensible i senzill que serveixi de mapa de ruta i que contingui l'essència del que és i pretén ser la Federació.

El Pla Estratègic 2010-2013 que es presenta és el resultat d'un convenciment i una voluntat de construir junts el futur de la Federació i contribuir al moviment associatiu de drogodependències a Catalunya.

La metodologia s'ha basat en un treball presencial i on line molt estructurat que ha permès aprofitar al màxim les sessions de treball conjunt i obrir el procés de participació a professionals i representants de totes les entitats membre de la Federació.

Per aquest motiu es va realitzar inicialment una selecció de les persones per al grup motor que anava assistirien a les sessions presencials i traslladarien el treball a altres persones de les organitzacions de la Federació. Per motius de viabilitat i d'eficiència, es va decidir que fossin entitats membre de la Junta Directiva.

Abans de les sessions del grup motor, es va realitzar una recopilació i anàlisi d'informació documental sobre la Federació: Estatuts, Pla Estratègic 2005-2008, Actes de l'Assemblea, Pla de Treball 2009, Memòria d'activitats 2008 i Guia de Recursos de la Federació. A partir d'aquesta informació, es va elaborar la metodologia i documentació de la primera sessió de treball i es van convocar a les persones que anaven a formar part del grup motor.

Aquesta sessió de treball es va realitzar el dia 9 de març de 2010 a l'Espai Jove La Fontana i la programació de la qual, de 8 hores, incloïa:

PROGRAMA SESSIÓ 1: IDENTITAT ORGANITZATIVA I ANÀLISI INTERN/ EXTERN

09.30: Sessió teòrica de formació

11.00: Taller de revisió i redefinició de la Missió i Visió de la Federació

13.00: Dinàmica de grup per a la definició de valors comuns

14:00: Pausa - Dinar

16:00: Exercici d'identificació de beneficiaris i grups d'interès

17:00: DAFO (Primera Part)

LÍNIA 3. ALIANCES I POSICIONAMENT	1. Dissenyar un argumentari de base consensuat de la FCD	Espais de debat i opinió Documents de posicionament i model d'intervenció
	2. Treballar en xarxa i liderar espais del sector	Lideratge de la Taula del Tercer Sector Estratègia de participació en xarxes i fòrums del sector
LÍNIA 4. PARTICIPACIÓ DELS SOCIS	1. Impulsar la participació en l'àmbit local	Discurs comú i representació en l'àmbit provincial i local
	2. Obtenir la màxima representació possible del sector potenciant la diversitat	Cens entitats de l'àmbit de les drogodependències de Catalunya Increment de socis a la FCD
LÍNIA 5. INFLUÈNCIA EN POLÍTQUES PÚBLIQUES	1. Aconseguir representació als òrgans de decisió de les polítiques públiques de Catalunya	Document de propostes concretes al pla director Investigacions amb la xarxa
	2. Identificar espais de participació públics d'interès, i calendaritzar un pla de reunions amb polítics clau.	Pla de reunions polítiques Contactes amb persones influents Seguiment i oportunitats

Van assistir un total de 16 persones en representació de 8 organitzacions. El llistat es presenta a continuació:

	NOM	COGNOMS	ENTITAT
1	Felisa	Pérez Antón	ABD, Associació Benestar i Desenvolupament
2	Àngels	Guiteras Mestres	ABD, Associació Benestar i Desenvolupament
3	Esther	Henar Pérez	ABD, Associació Benestar i Desenvolupament
4	Maruja	Rambla	ALBA, Associació d'ajuda i reinserció del toxicòman
5	Xavier	Casas	ALBA, Associació d'ajuda i reinserció del toxicòman
6	Mercè	Cervantes	Associació ATRA
7	Maite	Balduque	Associació ATRA
8	Toni	Tort	Associació Dianova España
9	Marta	Bonet	Associació Dianova España
10	Judith	Sanjuán	ATART, Associació Tramuntana d'Ajuda i Reinserció del Toxicòman
11	Sandra	Ros	Federació Catalana de Drogodependències
12	Mercedes	Galán	Fundació Gresol - Projecte Home
13	Silvia	Papiol	Fundació Gresol - Projecte Home
14	Domènec	Domènech	Fundació Mercè Fontanilles
15	Maite	Tudela	Fundació Salut i Comunitat
16	José Luis	Sánchez	Fundació Salut i Comunitat

Els tallers i dinàmiques de treball es van realitzar amb plantilles semiestructurades, materials d'oficina i en petits grups que posaven el treball en comú una vegada assolits els acords.

El treball que sorgí d'aquesta sessió es va convertir en la primera part de l'esborrany del Pla Estratègic que va ser reenviat a tots els membres del grup motor per a la seva revisió junt amb els seus equips.

La segona sessió de treball es va realitzar el dia 19 d'abril, amb 8 hores de durada i el següent programa:

PROGRAMA SESSIÓ 2: DEFINICIÓ DE LÍNIES ESTRATÈGIQUES I FORMULACIÓ D'OBJECTIUS

09.30: Revisió de l'esborrany amb el grup

11.00: DAFO (segona part)

13.00: Disseny d'estratègies de participació al Pla Estratègic

14:00: Pausa - Dinar

16.00: Definició d'objectius estratègics en base al DAFO

17.00: Classificació en eixos estratègics

Per al desenvolupament de la sessió es van utilitzar grups de treball i material semiestructurat que van permetre ampliar els factors del DAFO i posar-lo posteriorment en comú per a arribar a un consens.

El fruit d'aquest treball es va plasmar en la segona part de l'esborrany del Pla Estratègic que fou enviat a totes les organitzacions de la Federació. A més, cada representant de les entitats presents en el grup motor va tenir la tasca de desenvolupar un grup focal amb almenys 3 persones de la seva organització per tal de transmetre el treball realitzat i recollir aportacions i suggeriments.

El document de proposta es va presentar en Assemblea General Ordinària a l'abril de 2010 amb l'objectiu de fer partícip a totes les entitats membre de la Federació, per tal de treballar sobre un primer document que fou el resultat d'una àmplia reflexió i dedicació de les entitats membre de la Junta Directiva i per obrir el debat que ens va permetre dibuixar conjuntament les estratègies a mig termini de la Federació.

Després de la seva presentació, es va atorgar un termini de dos mesos per tal que les entitats realitzessin les aportacions pertinents i prioritzessin els objectius a mig termini. El resultat d'aquest període varen ser unes variacions en els eixos 4 i 5, agrupant objectius i simplificant les línies de treball a llarg termini per garantir la seva consecució.

Es van rebre aportacions d'un total de 8 organitzacions que es reflecteixen a continuació:

- » ABD, Associació Benestar i Desenvolupament
- » Àmbit Prevenció
- » Associació ATRA
- » Associació Dianova España
- » ATART, Associació Tramuntana d'Ajuda i Reinserció del Toxicòman
- » Fundació Gresol - Projecte Home
- » Fundació Mercè Fontanilles
- » Fundació Salut i Comunitat

La nova informació es va incorporar al document del Pla Estratègic definitiu per a la seva aprovació final en Junta Directiva celebrada el 22 de setembre de 2010.

ANÀLISI DE L'ENTORN

Factors interns

DEBILITATS	FORTALESES
RECURSOS	
Estructura sense gairebé equip humà	Es compta amb una persona contractada a temps parcial
Escassetat de recursos econòmics	Finançament estable (tot i que escàs) i comptabilitat sanejada
Manca de temps de dedicació	
Escassa diversificació de les fonts de finançament	
Manca d'un pla de sostenibilitat	
COMUNICACIÓ I VISIBILITAT	
Poca visibilitat	Guia de recursos de la FCD
Manca de coneixement de la FCD fora de Barcelona	Molt bona i continuada comunicació entre les organitzacions de la FCD
Inexistència d'un Pla de Comunicació	Discurs comú compartit i sòlid
Web millorable	Capacitat de visibilitat de la Federació
RENDIMENT DE LES ACTIVITATS	
Escassa producció científica	Consecució de bons resultats tot i la manca de recursos
Dificultats per a finalitzar iniciatives que s'han posat en marxa	Capacitat de resposta ràpida front situacions puntuals d'urgència
	Experiència i coneixement dels àmbits de drogues compartit en Jornades

ALIANCES I POSICIONAMENT

Escàs sentiment de pertinença en un important percentatge de la FCD	Capacitat de lideratge en espais importants del sector (Presidència Taula, Presència en la PODA)
Falta de capacitat per donar resposta a temes que influeixen en el sector	Interlocutor reconegut a Catalunya de l'àmbit de les drogodependències davant les AA.PP
No hi ha document de posicionament ni reflexió de la FCD	Àmplia participació i representació en espais i xarxes del sector

SISTEMA DE FUNCIONAMENT I GESTIÓ

Poca dedicació i escassa rotació de les entitats	Es comparteixen valors i hi ha un alt grau de compromís de la majoria de les entitats
Distribució de tasques desequilibrada	Treball en xarxa, partenariat i optimització de recursos
Falta de planificació i de reflexió cap al futur	Existència d'anteriors plans estratègics
Sensació de no utilitat de la FCD per al seus membres i poca participació	Professionalització de la gestió de les entitats
Manca de procediments i protocols de treball	

Factors externs

AMENACES

ECONÒMICS

Impacte de la crisi econòmica en el sector	Diversificar recursos i obrir serveis transversals a la problemàtica de drogodependències
Reducció de l'Estat de Benestar	Existència a Catalunya d'un pla de viabilitat per al tercer sector
Valoració econòmica de la prestació del servei no adequat a la realitat. Precarització del mercat laboral i de la professionalització	
Entrada d'operadors amb ànim de lucre en competència amb el sector en l'oferta pública	
Inexistència d'un model de finançament del tercer sector	

OPORTUNITATS

PLA ESTRATÈGIC

LEGALS

Llei d'autonomia personal no permet acollir-se al nostre col·lectiu

POLÍTICS

Manca de política comuna europea en matèria de drogues

Existència d'un Pla Estratègic de Salut Mental i Drogues

Actualment no s'apliquen clàusules socials

Existència d'una xarxa assistencial especialitzada en drogodependències fortes i especialitzada

Que els serveis de drogues es dilueixen en altres xarxes assistencials (salut mental) sense comptar amb especialistes ni incrementar recursos

Context polític que promou avanços socials i que permetin la participació de la FCD en els espais públics

Falta de cooperació i coordinació entre els departaments de salut i serveis socials (autonòmic)

SOCIALS I CULTURALS

Percepció social de les drogodependències com a un problema No prioritari

Nous patrons de consum/addicció

Tendència del model mèdic sanitari

Tractament sensacionalista del fenomen de les drogodependències en els mitjans de comunicació en general

MEDI AMBIENTALS I TECNOLÒGICS

Mitjans tecnològics aplicats a facilitar i optimitzar els recursos

LÍNIA 1. SOSTENIBILITAT

"Una mirada cap al futur"

OBJ1. LÍNIA 1: Definir un sistema de funcionament que faci sostenible a la Federació a llarg termini amb una estructura mínima i suficient

Aquest objectiu implica realitzar una planificació anual de treball mitjançant plans operatius, dissenyar i dur a terme un seguiment del mateix mitjançant un quadre de comandament, desenvolupar i dur a terme un seguiment exhaustiu del pressupost, assignar recursos materials i humans necessaris per a la consecució dels objectius, incrementar la plantilla, implantar un sistema de gestió de qualitat, realitzar auditories contables entre altres.

OBJ2. LÍNIA 1: Estudiar un model de finançament sostenible per a la Federació que permeti el desplegament del pla estratègic

L'objectiu preveu desenvolupar i dur a terme el seguiment d'un pla de Viabilitat Econòmica, dur a terme una estratègia de captació de fons, diversificar les fonts de finançament i aconseguir la cessió gratuïta d'un local per a la seu de la Federació.

LÍNIA 2. COMUNICACIÓ I VISIBILITAT

"Una veu única i una imatge transparent"

OBJ1. LÍNIA 2: Elaborar i difondre un pla de comunicació

Aquest objectiu suposa desenvolupar un Pla de Comunicació Intern i Extern. Incloure butlletins electrònics per als socis, agenda d'esdeveniments, calendari de reunions institucionals, relació amb els mitjans, materials de difusió de la Federació, rodes de premsa, imatge de marca, etc.

OBJ2. LÍNIA 2: Invertir en les NTICS per a incrementar la visibilitat de la FCD

Aquest objectiu es tradueix en el desenvolupament, adquisició o ús de noves tecnologies principalment per a la web, fòrums dinàmics d'opinió i participació, efectuar inscripcions a les Jornades o cursos on line, espais virtuals per a la Junta Directiva, entre altres així com actualitzar i modernitzar la imatge corporativa.

LÍNIA 3. ALIANCES I POSICIONAMENT

“De la mà d’altres agents”

OBJ1. LÍNIA 3: Dissenyar un argumentari de base consensuat de la FCD

Aquest objectiu es concreta en generar espais de debat, reflexionar sobre elements comuns de consens, i elaborar un document consensuat amb el model d’intervenció en drogodependències que promogui la Federació.

OBJ2. LÍNIA 3: Treballar en xarxa i liderar espais del sector

Aquest objectiu incorpora aspectes com mantenir el lideratge de la Taula, la definició d’una estratègia de participació de xarxes i fòrums del sector tant locals, com autonòmics, estatals i en xarxes internacionals.

LÍNIA 4. PARTICIPACIÓ DELS SOCIS

“El resultat és superior a la suma de les seves parts”

OBJ1. LÍNIA 4: 1. Impulsar la participació a l’àmbit local

Aquests objectiu planteja accions relatives a legitimar a les entitats per a la representació de la Federació en les diferents localitats i províncies amb un discurs comú i coordinat amb la seu, acostar la Junta Directiva a tots els territoris de Catalunya a on hi hagi organitzacions de la Federació, i conèixer i ampliar els espais de participació local a on s’està present.

OBJ2. LÍNIA 4: 2. Obtenir la màxima representació possible del sector potenciant la diversitat

Aquest objectiu es dirigeix a la realització d’un cens d’entitats de drogodependències de Catalunya amb l’objectiu d’incorporar noves organitzacions a la Federació i representar a la majoria del moviment associatiu.

LÍNIA 5. INFLUÈNCIA EN POLÍTIQUES PÚBLIQUES

“Reconeixement i compromís amb la societat”

OBJ1. LÍNIA 5: Aconseguir representació en els òrgans de decisió de les polítiques públiques de Catalunya

Aquest objectiu comporta el desenvolupament d’estudis d’investigació amb la xarxa que posin en valor el treball de les entitats socials i les necessitats reals així com participar activament en el Pla Director de Salut Mental i Drogues de Catalunya i mantenir reunions periòdiques amb persones clau dels òrgans públics.

OBJ2. LÍNIA 5: Identificar espais de participació públics d’interès, i calendaritzar un pla de reunions amb polítics clau.

Aquest objectiu contempla la planificació i coordinació d’estratègies de participació a l’àmbit local, provincial, autonòmic, estatal i internacional com són Consells, esdeveniments grups de treball, etc. impulsats des de les administracions públiques.

Federació Catalana de Drogodependències

Via Laietana, 54 1r. 08003 Barcelona

E-mail: fcd@sinergia.org

www.fcd.cat

La Federació Catalana de Drogodependències està formada per 22 entitats de primer nivell:

01. AAT, Associació d'Ajuda al Toxicòman
02. ABD, Associació Benestar i Desenvolupament
03. ADAD, Associació d'Ajuda al Drogodependent
04. AEC GRIS, Grup per la reinserció i inserció social
05. AIDE, Associació d'Intervenció en Drogodependències d'Egara
06. ALBA, Associació d'ajuda i reinserció del toxicòman
07. Àmbit Prevenció
08. Associació ATRA
09. Associació Centre Assistencial CANAAN
10. Associació Dianova España
11. Associació Egueiro
12. Associació ESTREP
13. Associació Rauxa
14. Associació Social Forma 21
15. ATART, Associació Tramuntana d'Ajuda i Reinserció del Toxicòman
16. CECAS. Centre Català de Solidaritat
17. Fundació Esportsalus
18. Fundació Font Picant
19. Fundació Gresol-Projecte Home
20. Fundació Mercè Fontanilles
21. Fundació Salut i Comunitat
22. IPSS, Institut per a la Promoció Social i de la Salut

Finançat per:

Editat per:

Via Laietana 54, 1r
08003 Barcelona
T. 932 682 222
F. 933 100 483
fcd@sinergia.org
www.fcd.cat